

Nasza biblioteka ma 70 lat!

Historia liczona książkami

Od 50 książek do prawie 40 tysięcy, od niedogrzanego jednoizbowego lokalu do 155 metrów kwadratowych, komputerów, robotów do programowania i kulturalnej aktywności w całej gminie – oto w największym skrócie 70 lat biblioteki w Lesznie.

Biblioteka Publiczna Gminy Leszno obchodzi w tym roku piękny jubileusz - **70 lat działalności**. Pierwsze wzmianki o istnieniu biblioteki w Lesznie, dostępnej dla ogółu społeczeństwa pochodzą z dokumentów archiwalnych Gminy Radzików. Krzysztof Zwoliński, autor jednego z rozdziałów książki *Kampinoski Park Narodowy* napisał, że w Lesznie w 1926 r., w miejscowym folwarku była ochronka, osiedlowa świetlica oraz **biblioteka** prowadzona przez Koło Narodowej Organizacji Kobiet. Organizacja ta, działająca w latach 1919-1939 zajmowała się m.in. promocją czytelnictwa.

Ze wspomnień nieżyjącej już nauczycielki i wiernej czytelniczki biblioteki pani Janiny Nowosielskiej wiemy też, że zanim oficjalnie powstała biblioteka publiczna, mieszkańcy mogli wypożyczać książki w szkole: *„w latach 1946-1949 księgozbiór około 50. książek, pochodzący prawdopodobnie z darów od mieszkańców Leszna, znajdował się w budynku szkoły. Miała tam swoje mieszkanie pani Zofia Tomczuk, nauczycielka języka polskiego, która społecznie prowadziła bibliotekę, wypożyczając książki mieszkańcom. Nie było kart książek ani kart czytelników, a wypożyczone książki odnotowywane były w specjalnie prowadzonym zeszycie”*.

Biedne początki

Kiedy powstała biblioteka w 1949 r., Leszno było jedną z miejscowości w gminie Radzików. Nosiła wówczas nazwę **Gminna Biblioteka Publiczna Gminy Radzików w Lesznie**. Był to powiat grodzisko-mazowiecki.

Wynajęto dla biblioteki jednoizbowy lokal przy ulicy Błońskiej 6, w centrum Leszna, w budynku należącym do fryzjera Stanisława Kucha, który obok biblioteki miał zakład fryzjerski. Ze sprawozdań do GUS-u i notatek służbowych instruktorów Biblioteki Wojewódzkiej i Powiatowej wiemy, że był to lokal posklepowy, zimny, ciasny o powierzchni 16 m², z wejściem wprost z ulicy.

Organizatorką biblioteki i pierwszą bibliotekarką była **Maria Bartosik, później Lipińska**, zatrudniona od 1 maja 1949 r. na stanowisku kierowniczym.

Podstawę księgozbioru stanowiło 289 książek, prawdopodobnie kupionych dla nowej placówki przez Bibliotekę Powiatową, ale już pod koniec 1949 roku było ich 640.

Wraz ze zmianami administracyjnymi w kraju, przeobrażeniom ulegała również biblioteka, kilkakrotnie zmieniając swoją nazwę i podległość służbową. Od 1952 do 1975 roku Leszno było w powiecie pruszkowskim, a kiedy w 1954 roku doszło w PRL-u do reorganizacji administracyjnej kraju, stało się ono siedzibą gromady, zaś biblioteka zmieniła nazwę na **Gromadzką Bibliotekę Publiczną**, pod organizacyjnym nadzorem Prezydium Gromadzkiej Rady Narodowej, a merytorycznym - Biblioteki Powiatowej w Pruszkowie oraz Wojewódzkiej Bibliotece Publicznej w Warszawie.

Ważnym wydarzeniem w 1956 r. było utworzenie **fili biblioteki w Czarnowie**, 5 km od Leszna. W latach 50. powstało też w okolicznych miejscowościach

sześć punktów bibliotecznych uzupełniających działalność biblioteki i filii. Przy bibliotece działało Koło Przyjaciół Biblioteki.

W latach 60. wraz ze wzrostem księgozbioru powierzchnia lokalu okazała się zbyt mała. Brakowało miejsca na korzystanie z księgozbioru podręcznego oraz czasopism. Do tego wejście do biblioteki wprost z ulicy powodowało, że zimą panował tam ziąb. Mimo to biblioteka oprócz wypożyczania książek prowadziła działalność kulturalną: konkursy czytelnicze, prelekcje i odczyty, dyskusje nad książką, pokazy filmów wyświetlanych za pomocą rzutnika. Współpracowała też ze szkołą i przedszkolem. Zaczęto wówczas starania o zmianę lokalu.

W 1965 r. biblioteka prenumerowała czasopisma: „Przyjaźń”, „Trybuna Mazowiecka”, „Chłopska Droga”, „Żyjmy dłużej”, „Gospodyni Wiejska”, „Tygodnik Kulturalny”, „Stolica”, „Nowa Wieś”. Biblioteka powiatowa w Pruszkowie dokonywała centralnie zakupów książek do podległych jej placówek oraz zajmowała się ich opracowaniem.

Zaborów z Lesznem

W latach 70. kolejne zmiany administracyjne kraju, wpłynęły znacząco na organizację i funkcjonowanie biblioteki. Od 1973 roku przestały funkcjonować Gromadzkie Rady Narodowe. W powiecie pruszkowskim utworzono Gminę Leszno. Biblioteka otrzymała wówczas nazwę **Gminnej Biblioteki Publicznej**, zaś po zlikwidowaniu Gromadzkiej Rady Narodowej w pobliskim Zaborowie, tereny jej działania włączono do gminy Leszno, przez co **Biblioteka Gromadzka w Zaborowie** (też powstała w 1949 r.) stała się filią biblioteki w Lesznie.

W tym samym roku biblioteka w Lesznie otrzymała wreszcie większy lokal o pow. 56 m², który mieścił się też przy ulicy Błońskiej, ale pod numerem 17,

w budynku p. Stanisława Ślusarka. Wcześniej, co pamiętają jeszcze starsi mieszkańcy, była tam kawiarnia.

Ulica Błońska, w budynku po prawej stronie na parterze, w latach 1973-1991 mieściła się biblioteka.

W sumie sieć biblioteczna na terenie gminy w 1973 r. obejmowała Gminną Bibliotekę w Lesznie, filie w Czarnowie i Zaborowie oraz 13 punktów bibliotecznych. Te ostatnie były ważne ze względu na brak środków transportu i połączeń komunikacyjnych.

Kolejna reforma administracyjna z 1975 roku, likwidując powiaty, zmieniła zasady podziału administracyjnego kraju z organizacji trzystopniowej na dwustopniową. Nadzór merytoryczny nad naszą biblioteką pełniła tylko Wojewódzka Biblioteka Publiczna m.st. Warszawy. Pełny etat bibliotekarski miała wówczas tylko biblioteka w Lesznie, filie posiadały tylko części etatów. Mimo to organizowane były kiermasze książek, konkursy czytelnicze, spotkania autorskie. Bibliotekę odwiedzili popularna autorka kryminałów Barbara Gordon i Józef Stompor, autor książek o tematyce wojennej i medycznej.

W latach 80. biblioteka uzyskała dodatkowe $\frac{3}{4}$ etatu, a na koniec 1984 r. jej księgozbiór liczył już ponad 11 tys. książek, a czytelników było 685. Dlatego lokal znów stał się za ciasny, a do tego był źle ogrzany i słabo oświetlony. Brakowało czytelni i odpowiedniego zaplecza sanitarnego. Mimo to biblioteka prowadziła popularyzację książki i czytelnictwa, ale marne warunki lokalowe, a także finansowe i kadrowe (biblioteki finansowało wówczas Ministerstwo

Kultury) sprawiały, że najczęściej były to działania najprostsze: wystawy i kiermasze książek, lekcje biblioteczne czy wycieczki uczniów i przedszkolaków do biblioteki. Odbywały się też spotkania autorskie m.in. z podróżnikiem Wojciechem Dworczykiem, Michałem Sumińskim - uwielbianym wówczas twórcą programu telewizyjnego dla dzieci „Zwierzyniec” czy poetką Alicją Patey-Grabowską.

Pożegnanie z Leninem!

W 1990 roku powołanie samorządów terytorialnych z prawdziwego zdarzenia miało duży wpływ na organizację bibliotek publicznych. Ich prowadzenie i utrzymanie stało się zadaniem własnym gmin i przez nie finansowanym. Liczba punktów bibliotecznych zmalała do trzech: w Gawartowej Woli, Łubcu i Powązkach. Nadzór merytoryczny Biblioteki Publicznej m.st. Warszawy ograniczył się tylko do pomocy fachowej.

W 1991 roku nowy właściciel budynku wymówił bibliotece najem. Jej byt został jednak uratowany dzięki rozwiązaniu Gminnego Komitetu PZPR, bo zwolnił on w budynku urzędu gminy trzy pomieszczenia. Co prawda ich łączna powierzchnia - 51 m² - nie była większa od poprzedniego lokalu, ale warunki były zdecydowanie lepsze. A przy okazji przeprowadzki dokonano dużej selekcji książek zdezaktualizowanych i tendencyjnych, które biblioteka otrzymywała z przymusowego przydziału z Biblioteki Wojewódzkiej. To wtedy biblioteczne półki opuściły m.in. wszystkie dzieła Włodzimierza Ilicza Lenina, których zresztą wcześniej i tak nikt nie czytał.

W 1993 r. **Biblioteka Publiczna Gminy Leszno** została wpisana do Rejestru Instytucji Kultury pod nr 1/1993, prowadzonego przez Urząd Gminy w Lesznie, stając się od tego momentu samodzielną jednostką organizacyjną. Obsługę finansowo – księgową prowadził Urząd Gminy i jest tak do chwili obecnej.

Rewolucja komputeryzacji

W 2003 r. zakupiono do biblioteki w Lesznie pierwszy komputer, program biblioteczny MAK i rozpoczęto komputeryzację. Pierwszym etapem było pracochłonne wprowadzanie opisów bibliograficznych i tworzenie katalogu elektronicznego. Dwa dotychczasowe etaty były niewystarczające, dlatego od 2005 r. zatrudniani byli stażyści oraz osoby w ramach robót publicznych, którym wynagrodzenie płacił Powiatowy Urząd Pracy.

W 2006 r., kiedy biblioteka miała już prawie 17 tys. książek i 1080 czytelników, przystąpiła do programu Ikonka, w ramach którego uzyskała trzy zestawy komputerowe, służące do bezpłatnego udostępniania czytelnikom Internetu. Zaadaptowano do tego celu niewielkie pomieszczenie o powierzchni 8 m², przylegające do biblioteki, gdzie powstała czytelnia internetowa, czynna codziennie w godzinach pracy biblioteki. Zainteresowanie komputerami było bardzo duże.

W 2008 roku w powiecie warszawskim zachodnim powołano w Ożarowie Mazowieckim Bibliotekę Powiatową dla Powiatu Warszawskiego Zachodniego, która objęła nadzorem merytorycznym wszystkie gminne biblioteki i ich filie w powiecie.

W maju 2011 do biblioteki w Lesznie i Zaborowie kupiono nowy program biblioteczny Mateusz. Opisy bibliograficzne - wcześniej wprowadzone do poprzedniego programu MAK, który nie spełniał oczekiwań bibliotekarzy i czytelników - zostały przekonwertowane do Mateusza. Rozpoczęło się wprowadzanie opisów bibliograficznych w filii oraz dalsza komputeryzacja biblioteki w Lesznie. W tym samym roku biblioteka wzięła udział w Programie Rozwoju Bibliotek, realizowanym w Polsce przez Fundację Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego. Dzięki temu dostała do swoich placówek: trzy zestawy nowego sprzętu komputerowego, trzy urządzenia wielofunkcyjne (drukarka, skaner, ksero, fax), drukarkę A3 oraz trzy cyfrowe

aparaty fotograficzne. W ramach programu pracownicy uczestniczyli w cyklu bezpłatnych szkoleń.

W połowie października 2012 r. w bibliotece w Lesznie rozpoczęto elektroniczne wypożyczanie książek i gromadzenie audiobooków. Skomputeryzowane zostały czynności biblioteczne, jak np. katalogowanie, ewidencja, wypożyczenia, statystyka. Czytelnicy przy zapisie otrzymują karty biblioteczne. Na stronie www.biblioteka.gminaleszno.pl dostępny jest katalog książek. Czytelnik może zdalnie sprawdzać stan swojego konta bibliotecznego, zarezerwować, a także przedłużyć wypożyczenie.

W latach 2010-2012 odbyły się trzy edycje konkursu poetyckiego „**O Liść Lesznowskiej Topoli**” pod nazwą „Moja mała ojczyzna – Gmina Leszno”, „Moje Mazowsze..”, „Moja miejscowość w baśni, legendzie i wierszu”. Z kolei w latach 2013-2015 miały miejsce trzy edycje konkursu poetyckiego „**O Lesznowską Podkowę**”. Tematy konkursu to: „Poezja patriotyczna”, „Moje wakacje zawarte w limeryku, moskaliku lub fraszce” oraz „Wokół książki”.

Od 2014 r. biblioteka w Lesznie jest partnerem corocznego gminnego wydarzenia sportowo-historycznego „Cross z historią w tle. Bieg Pamięci Żołnierzy AK Grupy Kampinos”. Biblioteka organizuje przy Kawiarence Kombatanckiej wystawę zdjęć żołnierzy Grupy Kampinos z okresu II wojny światowej udostępnionych przez IPN oraz eksponuje prace plastyczne i literackie dzieci biorących udział w konkursach organizowanych z tej okazji w szkołach.

W tym samym roku biblioteka wraz z Zespołem Sportowo-Rekreacyjnym uczestniczyła w tworzeniu trzech questów (to nowoczesny atrakcyjny sposób odkrywania dziedzictwa miejsca, w formie poszukiwania skarbu czy harcerskich podchodów z koniecznym elementami kulturalno-literackimi) na terenie gminy: „Historia Leszna”, „Śladami kampsoskich bohaterów” i „Tajemnice puszczańskej stajni”.

Ważnym wydarzeniem tego roku było również rozpoczęcie działalności **Dyskusyjnego Klubu Książki**. Raz w miesiącu spotyka się grupa klubowiczów w celu wymiany wrażeń i opinii na temat przeczytanej lektury. Książki ok. 10 egz. udostępnia Biblioteka Wojewódzka. Dzięki działalności DKK biblioteka uzyskuje corocznie środki na zorganizowanie jednego spotkania autorskiego z pisarzem.

Mamy nowy lokal

W 2016 roku Biblioteka Publiczna w Lesznie otrzymała nowy lokal o powierzchni 155 m², znajdujący się przy ulicy Polnej 22 A, obok przedszkola. Większa powierzchnia pozwala czytelnikom na swobodne korzystanie z księgozbioru. Nareszcie

możliwe jest też organizowanie zajęć dla dzieci w ciągu całego roku, w tym w ferie i wakacje.

Organizujemy również **warsztaty rękodzieła**, cieszące się ogromną popularnością. Do tej pory odbyły się m.in.: warsztaty wykonywania kwiatów z krepiny, lampionów ogrodowych, stroików wielkanocnych i bożonarodzeniowych, ozdób choinkowych, słodkich bukietów, biżuterii z bawełny, itp.

Warsztaty tworzenia róż z krepiny

Okazjonalnie organizujemy **konkursy czytelnicze plastyczno-literackie oraz spotkania autorskie**. Odwiedzili nas m.in. pisarze książek dla dzieci: m.in. Ewa Chotomska, Dorota Gellner, Grzegorz Kasdepke, Wojciech Dworczyk, Wioletta Piasecka, Ewa Strękowska-Zaremba, Joanna Olech, Eliza Piotrowska, Jarosław Kaczmarek.

Gościliśmy także autorów książek dla dorosłych: Sławomira Kopra, Ewę Woydyłło, Annę Dziewit-Meller i Marcina Mellera, Agatę Tuszyńską, Albenę Grabowską, Annę Kamińską, Piotra Milewskiego.

Spotkanie ze Sławomirem Koprem

Dużą popularnością cieszy się rajd rowerowy **Odjazdowy Bibliotekarz**, który organizowany jest od 2016 r. wspólnie z Biblioteką Gimnazjum, Zespołem Sportowo Rekreacyjnym i Świetlicami gminnymi. Korzystamy z uroków Puszczy Kampinoskiej, na łonie natury czytamy książki i odwiedzamy ciekawe miejsca.

Odjazdowy Bibliotekarz 2019

W maju 2017 r. otrzymaliśmy wyróżnienie za działalność w 2016 r. Na podstawie rankingu bibliotek, który corocznie opracowuje Biblioteka Publiczna m.st. Warszawy – Biblioteka Główna Województwa Mazowieckiego, analizując sprawozdania do GUS-u i Ministerstwa Kultury, Biblioteka Publiczna Gminy Leszno otrzymała tytuł **Lidera Bibliotek w Powiecie Warszawskim Zachodnim** za 2016 r. Zajęliśmy **I miejsca w kategoriach: czytelnicy, księgozbiory i zakup nowości wydawniczych.**

Od 2017 r. Biblioteka włącza się w ogólnopolską akcję **Narodowego Czytania**. Czytaliśmy „Wesele” S. Wyspiańskiego i „Przedwiośnie” S. Żeromskiego.

Narodowe Czytanie 2017

Narodowe Czytanie 2018

Oprócz budżetu gminnego Biblioteka zdobywa dodatkowe środki na finansowanie działalności. Z Fundacji Orange dla bibliotek w latach 2012-2015 finansowany był Internet dla Filii w Czarnowie. Z programu Kraszewski „Komputery dla bibliotek” w 2013 r. biblioteka otrzymała 11 tys.770 zł na nowe komputery do prac bibliotecznych oraz urządzenie wielofunkcyjne na potrzeby bibliotekarzy i czytelników. Od kilku lat zdobywamy też fundusze na zakup nowości wydawniczych z Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Dzięki temu rokrocznie przybywa nam nawet około pół tysiąca nowych książek! A cały księgozbiór biblioteki z filiami na koniec 2018 r. liczył ich sobie już prawie 39 tysięcy. Korzysta z nich 1778 użytkowników.

Roboty do roboty

W 2018 r. Biblioteka z programu unijnego „Moja e-bibliotek@ liderem informatyzacji na Mazowszu” dostała ponad 98 tys. zł dotacji na sprzęt komputerowy i organizację strony internetowej. Trwają prace nad wdrożeniem projektu.

Również w 2018 r. z programu Fundacji Rozwoju Społeczeństwa Informatycznego Biblioteka otrzymała trzy roboty Photon

z tabletami do nauki programowania dla dzieci, które uczą się obsługi robotów i już potrafią programować je samodzielnie. Dodatkowo grupa 15 osób uczestniczyła też w zajęciach programowania w Centrum Nauki Kopernik w ramach Festiwalu

Sektora 3.0, na który nasza biblioteka otrzymała zaproszenie.

Za osiągnięcia 2018 r. biblioteka otrzymała honorowy tytuł „**Lidera Promocji Powiatu Warszawskiego Zachodniego**” w kategorii **Instytucja Roku**. Kapituła nagrody przyznała ją za aktywne działania na rzecz promocji i rozwoju kultury i literatury w szczególności za upowszechnianie czytelnictwa oraz inicjowanie nowatorskich form życia czytelniczego.

Do tytułu dołączona jest statuetka autorstwa artysty rzeźbiarza Pawła Pietrusińskiego, będąca odwzorowaniem pomnika Pchły Szachrajki- bohaterki bajki Jana Brzechwy „Przygody Pchły Szachrajki” – jedynej szeroko znanej bohaterki literackiej związanej z naszym regionem, bo pochodzącej z Błonia.

Biblioteka współpracuje z Publicznym Przedszkolem w Lesznie im. Leśnych Skrzatów, Publicznym Przedszkolem w Zaborowie, Szkołą Podstawową w Lesznie i Zaborowie. Uczestniczymy co roku w „Majówce Zaborowskiej”, organizowanej przez szkołę, gdzie prowadzimy kiermasz taniej książki, a uzyskane w ten sposób środki powiększają budżet biblioteki na zakup nowości wydawniczych.

Od 2017 r. współpracujemy ze Środowiskowym Domem Samopomocy w Łubcu. Bibliotekarka raz w miesiącu odwiedza podopiecznych ośrodka czytając im różne teksty literackie w tym biblioterapeutyczne.

Współpracujemy również ze Specjalnym Ośrodkiem Szkolno-Wychowawczym. Uczniowie wraz z wychowawcami uczestniczą w różnych zajęciach bibliotecznych.

Biblioteka włącza się niemal we wszystkie wydarzenia na terenie gminy takie jak: festyny i pikniki gminne, festyny parafialne, Wielką Orkiestrę Świątecznej Pomocy.

Gminny Dzień Dziecka 2019

Księgozbiór jest na bieżąco aktualizowany, usuwane są książki zniszczone i zdezaktualizowane. O zakupach nowości decydują bibliotekarze i czytelnicy, którzy proponują ciekawe książki do zakupu. Staramy się odpowiadać na zapotrzebowania naszych użytkowników i chcemy, aby nasza oferta była atrakcyjna. W bibliotece od wielu lat zatrudnieni są wykształceni bibliotekarze, którzy z pasją i zaangażowaniem wykonują swoją pracę.

Życzymy czytelnikom radości z czytania i satysfakcji z kontaktu z naszą placówką.

Zapraszamy!

*Bożena Sulik
Dyrektor Biblioteki*

**Bibliotekarze pracujący w Bibliotece Publicznej w Lesznie
w latach 1949-2019**

1. Maria Bartosik Lipińska
2. Krystyna Znajek Zwolińska
3. Grażyna Mirzałek
4. Mirosława Bartosik Dymek
5. Bożena Momot Sulik
6. Anna Parafiniuk
7. Justyna Ulińska
8. Anna Głogowska

Bibliotekarze Filii w Czarnowie

1. Cecylia Kubiak
2. Sylwia Kowalska
3. Henryka Kubiak
4. Jadwiga Sobiecka
5. Maria Chłystowska
6. Mariola Łukasik

**Bibliotekarze Biblioteki Publicznej w Zaborowie,
od 1973 r. Filii Bibliotecznej**

1. Bronisław Frąckiewicz
2. Stefania Żurakowska
3. Janina Dyczewska
4. Gabriela Podgórska
5. Kazimiera Winnicka
6. Jadwiga Cichowska
7. Pani Podkańska
8. Henryka Chacińska
9. Helena Barej
10. Mariola Łukasik

www.biblioteka.gminaleszno.pl

Biblioteka Publiczna Gminy Leszno

ul. Polna 22 A

05-084 Leszno

tel. 22 299 20 05

biblioteka@gminaleszno.pl

biblwp@gminaleszno.pl – wypożyczalnia

Biblioteka Publiczna Gminy Leszno Filia w Czarnowie

Czarnów 8

05-084 Leszno

tel. 22 796 22 93

bibliotekaczarnow@gminaleszno.pl

Biblioteka Publiczna Gminy Leszno Filia w Zaborowie

ul. Stołeczna 182

05-083 Zaborów

tel. 22 725 97 66

bibliotekazaborow@gminaleszno.pl